

Revista 22 – 10 august 2010

22 VĂ RECOMANDĂ: Fișe matricole ale foștilor deținuți politici

Proiectul de inventariere a fișelor matricole de penitenciar ale foștilor deținuți politici, demarat de Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc la jumătatea anului 2007, a ajuns în cea de-a patra fază, punând la dispoziția publicului materialul aferent literelor L, M, N și O. Cu sprijinul Fundației „Konrad Adenauer”, IICCMER a publicat online fișele matricole pentru aproximativ 50.000 de foști deținuți politici.

Și de această dată, sunt incluse pe listă personalități politice și de cultură care au trecut prin închisorile regimului comunist, printre care liderul țăranist Ion Mihalache și criticul literar Adrian Marino.

Mihalache Ion (1882 - 1963) – învățător, om politic. Este fondatorul Partidului Țărănesc (1918), care, în 1926, se va uni cu Partidul Național, formând Partidul Național Țărănesc. Lider al PNT, al cărui președinte a fost în perioada 1933 – 1937, deputat din 1919 și până în 1937, a fost ministru al Agriculturii, de Externe și de Interne în mai multe guverne țăraniste. Arestarea lui s-a produs ca urmare a incidentului de pe aerodromul Tămădău, la 14 iulie 1947. A fost condamnat prin sentința nr. 1988/47 la temniță grea pe viață pentru complot, trădare și insurecție armată. A murit în detenție la penitenciarul de la Râmnicu Sărat, la 5 februarie 1963, după ce mai trecuse prin arestul MAI și prin penitenciarele de la Galați și Sighet.

Marino Adrian (1921 - 2005) – critic literar, doctor în filologie. Fost asistent al lui George Călinescu. Membru PNT, a fost arestat în 1949 și condamnat la 10 ani temniță grea pentru uneltire împotriva ordinii sociale prin sentința 979 din 19 octombrie 1950. A fost deținut în penitenciarele de la Jilava, Aiud, Oradea și Caransebeș, dar și în coloniile de muncă Periprava și Ocnele Mari. A fost eliberat în februarie 1957, dar i s-a stabilit domiciliu obligatoriu în Bărgan, la Lătești, fiind grațiat în 1964.

Fișele de deținuți politici sunt disponibile online la adresa http://iiccr.ro/ro/fise_detinuti_politici/.

<http://www.revista22.ro/22-v258-recomand258-fi351e-matricole-ale-fo351tilor-de355inu355i-polit-8700.html>

Agerpres – 4 august 2010

Institutul de Investigare a Crimelor Comunismului și Memoria Exilului Românesc publică online fișele matricole pentru încă 13.500 de foști deținuți politici

Proiectul de inventariere a fișelor matricole de penitenciar ale foștilor deținuți politici, demarat de IICCMER la jumătatea anului 2007, a ajuns în cea de-a patra fază, punând la dispoziția publicului materialul aferent literelor L, M, N și O. Alte 13.500 de fișe de deținuți politici sunt astfel disponibile online la adresa http://iiccr.ro/ro/fise_detinuti_politici/.

Desfășurată cu sprijinul Fundației Konrad Adenauer, această etapă reprezintă un pas în plus pentru completarea și finalizarea unei baze de date sistematice, disponibile atât on line cât și pe suport electronic. Ea este deosebit de importantă atât din perspectiva memoriei represiunii comuniste, cât mai ales din perspectiva ajutorului informațional pentru cei care doresc să-și cunoască trecutul propriu și să acționeze conform Legii 221/2009, în vederea obținerii unor despăgubiri pentru suferințele îndurate. Începând cu anul 2007, IICCMER a publicat online fișele matricole pentru aproximativ 50.000 de foști deținuți politici.

Și de această dată am inclus o listă cu personalități politice și de cultură care au trecut prin închisorile regimului comunist, printre care îi menționăm pe liderul țărănist Ion Mihalache, criticul literar Adrian Marino și academicianul Ion Nistor. Interesant este că printre aceste fișe o găsim și pe cea a lui Vasile Luca, fost înalt demnitar comunist (vicepreședinte al Consiliului de Miniștri) ajuns în închisoare din cauza luptelor interne pentru putere din PCR.

Mihalache Ion (1882 - 1963) - învățător, om politic. Este fondatorul Partidului Țărănesc (1918), care în 1926 se va uni cu Partidul Național, formând Partidul Național Țărănesc. Lider al PNȚ, al cărui președinte a fost în perioada 1933 - 1937. Deputat din 1919 și până în 1937. A fost ministru al agriculturii, de externe și de interne în mai multe guverne țărăniste. Arestarea lui s-a produs ca urmare a incidentului de pe aerodromul Tămădău, la 14 iulie 1947. A fost condamnat prin sentința nr. 1988/47 la temniță grea pe viață pentru complot, trădare și insurecție armată. A murit în detenție la Penitenciarul Râmnicu Sărat, la 5 februarie 1963, după ce mai trecuse prin arestul MAI și prin Penitenciarele Galați și Sighet.

Nistor Ion (1876 - 1962) - istoric; profesor universitar și om politic. Doctor în istorie și academician (din 1915) - director al Bibliotecii Academiei (1945 - 1947), el a fost, între altele, rector al Universității din Iași în perioada 1933 - 1940. Membru al Consiliului Național Român din Bucovina care a proclamat unirea în 1918. Membru PNL, din partea căruia a devenit senator pe viață începând cu anul 1937, Ion Nistor a ocupat fotoliile de ministru al muncii și al cultelor în două guverne liberale. A fost arestat, în fapt internat fără nici o decizie judecătorească, în 'noaptea demnitarilor' (5-6 mai 1950) și deținut la Sighet până în 1955, când a fost adus la Penitenciarul Malmaison și anchetat, după care a fost eliberat.

Marino Adrian (1921 - 2005) - critic literar, doctor în filologie. Fost asistent al lui George Călinescu. Membru PNȚ, a fost arestat în 1949 și condamnat la 10 ani temniță grea pentru uneltire împotriva ordinii sociale prin sentința 979 din 19 octombrie 1950. A fost deținut în Penitenciarele Jilava, Aiud, Oradea și Caransebeș, dar și în coloniile de muncă Periprava și Ocnele Mari. A fost eliberat în februarie 1957, dar i s-a stabilit domiciliu obligatoriu în Bărăgan, la Lătești, fiind grațiat în 1964.

Leucuția Aurel (1895 - 1964) - jurist, doctor în drept; om politic național-țărănist. Militant activ pentru unirea Transilvaniei cu România, el a fost secretar al Consiliului Național Român și un apropiat al lui Iuliu Maniu. Deputat PNȚ în două legislaturi (1928 - 1930 și 1932 - 1933) și ministru al Economiei Naționale în cel de-al doilea guvern Sănătescu și în guvernul generalului

Rădescu. Între altele, a fost și primul președinte al Federației Române de Fotbal (1930 - 1933). A fost arestat la 14 iulie 1947, împreună cu ceilalți lideri țărăniști, deși mandatul de arestare a fost înregistrat cu anul 1954. Datele cuprinse în cele șase fișe sunt extrem de neclare. Vina sa a fost activitatea contra clasei muncitoare, prevăzută la art. 193 C.P. În fapt, a fost reținut aproape patru ani fără a fi judecat. Abia în 1950 găsim o decizie de internare pentru doi ani, cu începere din mai 1951, care în 1953 este majorată la 60 de luni. După ce a trecut prin Penitenciarele Văcărești și Sighet, dar și prin colonia de muncă de la Ocnele Mari, a fost eliberat la 21 decembrie 1955 prin Adresa nr. 6809 a Procuraturii Militare București, însă doar pentru a i se stabili domiciliu obligatoriu în Bărgan până la amnistia din 1964.

Lupaș Ion (1880 - 1967) - profesor universitar, doctor în istorie și filozofie. Unul dintre cei mai proeminenți cărturari ardeleni, profesorul Lupaș a fost întemeietorul revistei românești 'Luceafărul' din Budapesta. Este fondatorul Institutului de Istorie Națională din Cluj (1920) și a fost timp de mai mulți ani președintele secției de istorie a Academiei Române. Membru în Marele Sfat al Țării (1918), a fost numit, după Unire, secretar cu instrucția publică în Consiliul Dirigent, guvernul provizoriu al Transilvaniei. În politică, a fost membru PNL, deputat, ministru al Sănătății (1926 - 1927) și al Cultelor (1937 - 1938). A fost arestat la 5 mai 1950, în 'noaptea demnitarilor', și încarcerat la Penitenciarul Sighet. Conform fișei matricole, nu are decizie de condamnare, fiind practic reținut arbitrar vreme de 5 ani.

Luca Vasile (Luka Laszlo) (1898 - 1963) - muncitor ceferist, de profesie lăcătuș. Chiar dacă din motive lesne de înțeles (fost înalt demnitar comunist) nu poate fi încadrat categoriei deținuților politici decât formal, cazul lui Vasile Luca este unul emblematic pentru comuniștii ajunși victime ale regimului pe care ei înșiși l-au creat. Membru PCR încă de tânăr, închis mulți ani pentru convingerile sale în regimurile anterioare, acesta avea unul dintre cele mai 'sănătoase' dosare în 1945. A ajuns, de altfel, membru în Secretariatul CC al PCR, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și ministru al finanțelor (1947 - 1952). În cadrul luptei pentru putere din interiorul partidului, de la începutul anilor '50, s-a situat însă în tabăra învingătorilor, motiv pentru care a fost arestat în anul 1952 și implicat în procesul devierii de dreapta. A fost anchetat mai bine de doi ani și a fost condamnat prin Hotărârea nr. 180/954 a Tribunalului Suprem. Pentru activitate intensă împotriva clasei muncitoare el a fost condamnat inițial la moarte, pedeapsă comutată ulterior în muncă silnică pe viață. A fost deținut în Penitenciarele Malmaison, Jilava, Râmnicu Sărat și Aiud, aici decedând la 27 iulie 1963.

<http://www.agerpres.ro/media/index.php/comunicate/item/22956-Comunicat-de-pres-IICCME.html>